Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3
Nr. Wilno, dn.29 listopada 1932 r. 769.

Treść numeru:

x
x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v o s A i d a s" o e k s c e s a c h a n t y l i t e w s k i c h w T y l ż y ."Lietuvos Aidas" Nr.270 z 26.XI.32 r. Art.p.t."Sąsiedzi". Streszczenie:

Litwini pragną dobrych stosunków ze wszystkimi swymi sąsiadami. Polityka utrzymywania dobrych stosunków z Niemcami stała się na Litwie niemal tradycyjna. Obecnie również nie chce się Litwa tych dobrych stosunków wyrzec. Zależą jednak one od dobrej woli obu kontrahentów. Największe znaczenie ma pod tym względem prasa. O ile prasa zaczyna szerzyć o sąsiedzie fałsze i oszczerstwa, stosunki muszą z konieczności ulec pogorszeniu.

W r.b. miały miejsce w Tylży bardzo niemiłe wypadki, które nietylko nie mogą wyjść na korzyść dobrych sąsiedzkich stosunków między Litwą a Niemcami, lecz które wyraźnie świadczą, jak wiele złego uczynić może ziarno nienawiści, zasiane przez nieetyczną prasę. W r.b. w Tylży wybite zostały okna konsulatu litewskiego i zasmarowany szyld konsulatu. Latem został również poturbowany bez żadnego powodu p.Steponawiczius, oficer litewskiej policji pogranicznej. Przed kilku dniami młody gimnazista tylżycki, syn jednego z urzędników Magistratu umyślnie rzucił kamieniem w żonę p. Palekajtisa, sekretarza Konsulatu litewskiego, raniąc ją dotkliwie. Stało się to z tego powodu, że małżonkowie idąc ulicą rozmawiali ze sobą po litewsku. Wreszcie parokrotnie już w r.b. znieważono starego pisarza i działacza litewskiego, urodzonego obywatela Rzeszy Niemieckiej p.Vydunasa. Te wszystkie wypadki nie mogą być oznaką dobrych stosunków sąsiedzkich między Litwą a Niemcami.

Znaczna część winy za to wszystko spada na prasę wschodniopruską. Wystarczy przypomnieć epitety pod adresem Litwy, od jakich się roiły pisma niemieckie zimą roku ub.:"Raeuberstaat", "Zweipfennigstaat", "Zwergstaat" i t.d. Traktując Litwę w ten sposób prasa niemiecka oddaje sprawie stosunków litewsko-niemieckich przysługę iście niedźwiedzią. Rząd Rzeszy zmuszony był do przepraszania Litwy drogą dyplomatyczną.

Niesumienna propaganda prowadzona przez prasę wschodniopruską przeciwko Litwie jest największą przeszkodą na drodze dobrych sąsiedzkich stosunków między Litwą a Niemcami. Z okolicznością winno się liczyć nietylko Kowno lecz i Berlin.

K r o n i k a .

D o k o ł a r o k o w a ń l i t e w s k o - c z e c h o s ł o w a c k i c h ."Echo" /324.XI.32/: W tych dniach powróciła z Czechosłowacji litewska delegacja handlowa, której udało się uzyskać cały szereg ulg dla eksportu litewskiego do Czechosłowacji. Chodzi w tym wypadku nie o jakieś zmiany w obecnym czesko-litewskim układzie handlowym, a tylko o swobodne porozumienie, noszące charakter wyłącznie moralny.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Z m i a n y n a s t a n o w i s k a c h w p o l i c j i ."Dzień Kow."/269.XI.32/:Z dn.1 grudnia naczelnik policji w Hanuszyszkach Pietrauskas został przeniesiony na takież stanowisko do Jezioros. Miejsce jego w Hanuszyszkach obejmie b.naczelnik policji w Wyłkowyszkach Kucenas.

R u c h w y d a w n i c z y."Dzień Kow." /269.XI.32/:Litewskie T-wo bibljofilów opublikowało dane statystyczne Instytutu Bibjograficznego, z których wynika, że przesilenie gospodarcze wpłynęło również ujemnie na ilość nowych wydawnictw, zwłaszcza w jęz.litewskim. I tak w ciągu I półrocza r.1931 wydano ogółem 579 nowych książek /1.961.537 egzempl./, z dziedziny literatury, sztuki, historji, nauk ścisłych i t.p., a w ciągu takiegoż okresu r.b. wydano ogółem o 132 książki /644.552 egzempl./mniej, czyli 447 nowych książek /1.317.015 egz./. Pod względem ilości najwięcej nowych książek wy-

dano w Kownie /451 książek, 1.797.512 egz. w 1931 r. i 345 ks. 1.015.415 egz. w 1932 r./, następnie idą: Kłajpeda, Szawle, Marjampol, Poniewież, Kiejdany i in. Nowe książki wydawane były w 10 językach: litewskim /552 ks.i 1.900.652 egz. w I półroczu 1931 r. i 407 ks.1.198.090 egz. w I półroczu 1932 r./, niemieckim /5 ks. 12.350 egz. i 6 ks.54.050 egz./, hebrajskim /8 ks.16.000 egz. i 16 ks. 32.425 egz./, żydowskim /6 ks.15.000 egz. i 10 ks. 10.500 egz./, francuskim /1 ks.w 10.000 egz. w 1932 r./, szwedzkim /1 ks.w 5.000 egz. w 1932 r/, rosyjskim/2 ks.7.000 egz. o 2 ks. 4.000 egz./, polskim /2 ks.w 9.000 egz. i 2 ks. w 1.400 egz./, łacińskim /1 ks.w 1.100 egz. i 1 ks. w 1.000 egz./ i angielskim 1 ks.w 435 egz. w I półr. 1931 r. i 1 ks. w 1.000 egz. w I półr. 1932 r./.

Jak więc wynika z obliczeń, w r.1932 w porównaniu z 1931 r. ilość nowych książek litewskich spadła z 96,9% do 91%. Natomiast ilość książek i broszur, wydanych w językach mniejszościowych wzrosła z 3,1% do 9%.

N o w e z n a c z k i p o c z t o w e . "Dzień Kow."/269.XI.32/: Jak podaje Elta, Zarząd Poczt wydał nową edycję znaczków pocztowych. Zysk ze sprzedaży nowych znaczków przeznaczony jest na cele T-wa Dobroczynnego "Lietuvos vajkas" /Dziecko litewskie/.-

Ż ą d a n i a k o w i e ń s k i e g o o d d z i a ł u t a u t i n i n k ó w w z w i ą z k u z e k s c e s a m i w T y l ż y . "Siegodnia" /330/:Zarząd kowieńskiego oddziału tautininków z prezesem Gudawicziusem na czele złożył w dn.26 b.m. wizytę ministrowi Spraw Zagr.Zauniusowi, wysuwając żądania zastosowania środków, kładących kres szowinistycznej propagandzie i ekscesom niemieckim.Ostatnie litewskie ekscesy antylitewskie w Tylży wywołały w społeczeństwie litewskiem wielkie niezadowolenie.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"R y t a s" o g e r m a n i z a t o r a c h k ł a j p e d z k i c h . "Rytas" Nr.252 z 25.XI.32 r.Art.p.t."Nowe wysiłki germanozatorów kłajpedzkich". Streszczenie:

Obecny prezes Dyrektorjatu kłajpedzkiego dr.Schreiber, przejmując swe agendy od byłego prezesa Simaitisa, oświadczył całkiem niespodziewanie, że pójdzie w ślady b.prezesa Boettchera. To samo powtórzył dr.Schreiber przy grobie Boettchera. Działalność zmarłego Boettchera jest dziś dla wszystkich jasna, jak na dłoni. Haga wypowiedziała się już w tej sprawie, potępiając tę działalność. Tymczasem dr.Schreiber daje wyraźnie do zrozumienia, że jest bezpośrednim następcą Boettchera, a nie Simaitisa.

Germanizacja przy pomocy szkolnictwa kłajpedzkiego odbywa się w silnem tempie,obrazując dosadnie dążenia obecnego Dyrektorjatu. Chodzi tu wprost nietylko o całkowite ignorowanie statutu kłajpedzkiego lecz o szykany względem Litwy. Już dzisiaj pangermaniści Conrad, Gubba, Krauss i t.d. głoszą publicznie, ża należałoby przeprowadzić referendum, na mocy którego rodzice by orzekli, w jakim języku mają pobierać naukę ich dzieci. Byłby to swojego rodzaju plebiscyt, na podstawie którego możnaby z biegiem czasu żądać zwrotu obszaru Kłajpedy Niemcom, a może nawet wykonać plany niemieckie Ludendorffa i innych z 1917 i 1918 r. w stosunku do Litwy. Dyrektorjat pośrednio toruje temu wszystkiemu drogę.

Czas byłby zainteresować się tem wszystkiem organom, które czuwają nad przestrzeganiem konwencji i statutu kłajpedzkiego. W ciągu ostatnich 10 lat germanizacja szkolnictwa kłajpedzkiego posunęła się tak, jak nie posuwała się przed wojną w ciągu 20 lat. Wyrażana dziś lojalność jest jedynie mydleniem oczu.

K r o n i k a .

D o k o ł a p r o c e s u M e y e r a . "Dzień Kow."/269.XI.32/: Sąd Wojenny postanowił rozpatrzyć w styczniu sprawę wiceprezesa Sejmiku kłajpedzkiego Meyera, który, jak wiadomo, oskarżony jest o szpiegostwo na rzecz Niemiec. Dn.31 grudnia zostanie zamknięta sesja Sejmiku kłajpedzkiego. Po zamknięciu sesji zostanie wyznaczony dzień procesu. Obecnie podczas trwania sesji przysługuje Meyerowi nietykalność, jako wiceperesowi Sejmiku.